

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

28.11.2016

м.Ужгород

№ 03.1-20/46-рк/к

ПАТ «Закарпатгаз»
вул. Погорелова, 2, м.Ужгород

Про вжиття заходів по недопущенню дій, які можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Закарпатського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України за результатами розгляду заяви Ерделі М.С. (XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX) щодо неправомірних дій ПАТ «Закарпатгаз», пов'язаних з відмовою у прийнятті та введенні в експлуатацію газових конвекторів в житловому будинку,

встановила:

Публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» (надалі - ПАТ «Закарпатгаз») діє на підставі Статуту, затвердженого загальними зборами акціонерів від 21.05.2013 року (протокол № 17), зареєстрованого державним реєстратором виконавчого комітету Ужгородської міської ради 14.06.2013 року, реєстраційний номер 13241050035000876.

ПАТ «Закарпатгаз» є юридичною особою, веде самостійний баланс, має розрахункові рахунки в банківських установах, печатку зі своїм найменуванням та інші атрибути.

Юридична адреса: м. Ужгород, вул. Погорелова, 2.

Ідентифікаційний код - 05448610.

Відповідно до Статуту основними видами діяльності ПАТ «Закарпатгаз» є: здійснення підприємницької діяльності з транспортування природного і нафтового газу розподільними газопроводами, постачання природного газу за регульованим та нерегульованим тарифом, експлуатація газових мереж, споруд обладнання і приладів природного і зрідженого газу, постачання та реалізація зрідженого газу, його зберігання, будівництво газових мереж та споруд природного і скрапленого газу тощо.

ПАТ «Закарпатгаз» займається такими видами діяльності за КВЕД:

- 35.22 Розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи;
- 35.23 Торгівля газом через місцеві (локальні) трубопроводи;
- 42.21 Будівництво трубопроводів.

Виходячи з вищезазначеного, ПАТ «Закарпатгаз» є суб'єктом господарювання в розумінні абзацу 12 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

ПАТ «Закарпатгаз» здійснює діяльність з розподілу природного газу на підставі ліцензії серії АГ №507328, виданої Національною комісією регулювання електроенергетики України.

Внаслідок технологічних особливостей та умов державного регулювання ринку природного газу, ПАТ «Закарпатгаз» є єдиним суб'єктом господарювання на ринку надання послуг з розподілу природного газу у межах території розташування розподільних газопроводів, які перебувають в його експлуатації та утриманні, і є суб'єктом природної монополії на цьому ринку.

Відповідно до частини 1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» за результатами діяльності 2015 року та січня-жовтня 2016 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з розподілу природного газу у межах території розташування розподільних газопроводів, які перебувають в його експлуатації та утриманні з частками відповідно по 100,00 відсотків.

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 №349-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 №317/6605 (надалі – Методика), досліджено ринок послуг з приєднання до газорозподільної системи.

Встановлення об'єкта аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

Об'єктами аналізу є:

- суб'єкт господарювання - публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз», що здійснює діяльність на ринку послуг з приєднання газорозподільної системи;

- послуги з приєднання до газорозподільної системи, розташованої в територіальних межах Закарпатської області.

Товарними межами ринку є послуги з приєднання до газорозподільної системи.

Географічними (територіальними) межами ринку послуг з приєднання газорозподільної системи є територія Закарпатської області.

Часовими межами ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи є 2015 рік та січень-жовтень 2016 року.

Споживачами ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи є фізичні та юридичні особи Закарпатської області.

Приєднання до газорозподільної системи до 27.11.2015 року регулювалося Порядком доступу та приєднання до Єдиної газотранспортної системи України, затвердженим постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики від 19.04.2012 № 420.

Порядком доступу та приєднання до Єдиної газотранспортної системи України визначено, що приєднання до газових мереж - надання газотранспортним або газорозподільним підприємством послуги замовнику з виконання організаційних і технічних заходів, спрямованих на створення можливості здійснення транспортування або розподілу необхідного обсягу природного газу до місця приєднання об'єкта замовника з дотриманням показників якості та надійності.

Згідно з пунктом 6.1. Порядку доступу та приєднання до Єдиної газотранспортної системи України (ЄГТСУ) передбачено, що приєднання та підключення об'єктів газоспоживання (газопостачання) замовника до ЄГТСУ здійснюються газорозподільним підприємством на підставі договору на приєднання до газових мереж, типова форма якого затверджується НКРЕ.

З 27.11.2015 року приєднання об'єктів замовників (технічного доступу) до газорозподільної системи (ГРМ) регулюється Кодексом газорозподільних систем, затвердженим постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30.09.2015 № 2494.

Згідно з пунктом 1 глави 1 розділу V Кодексу газорозподільних систем, власники об'єктів будівництва або існуючих об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до ГРМ, мають право на приєднання (технічний доступ) цих об'єктів до ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ, у порядку, визначеному цим розділом.

За зверненням власника об'єкта чи земельної ділянки (замовника) про приєднання його об'єкта до ГРМ Оператор ГРМ зобов'язаний забезпечити приєднання об'єкта (земельної ділянки) до ГРМ, що на законних підставах перебуває в його власності або користуванні (у тому числі в експлуатації), за умови дотримання власником (замовником) вимог цього Кодексу та чинного законодавства.

Тобто, ПАТ «Закарпатгаз» має виключне право на приєднання об'єкта (земельної ділянки) замовника до газорозподільної системи.

Внаслідок технологічних особливостей виробництва, ПАТ «Закарпатгаз» на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи конкурентів не має і є єдиним в Закарпатській області.

Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» за результатами діяльності 2015 року та січня-жовтня 2016 року займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з приєднання до газорозподільної системи на території, де розташовані розподільні газопроводи, які перебувають в його експлуатації та утриманні в територіальних межах Закарпатської області з частками відповідно по 100,00 відсотків.

12 червня 2012 року Ерделі В.В. звернувся до ПАТ «Закарпатгаз» із заявою (вх. №5/547) про видачу технічних умов, розробку проектно-кошторисної документації на газифікацію будинку, виконання будівельно-монтажних робіт по газифікації та прийняття в експлуатацію.

14 червня 2012 року ПАТ «Закарпатгаз» видано технічні умови № 10/543 на додаткове встановлення 4-х конвекторів.

15 квітня 2013 року ПАТ «Закарпатгаз» погоджено проект газифікації житлового будинку.

09 серпня 2016 року ТОВ «ГАЗ-ДАР» було здійснено будівельно-монтажні роботи по встановленню 4-х конвекторів та лічильника газу.

ПАТ «Закарпатгаз» листом від 06.10.2016 № zk9.5-ЛВ-3387-1016 повідомило споживача Ерделі М.Є про те, що прийняття в експлуатацію конвекторів встановлених у житлових приміщеннях є недопустимо, так як роботи згідно наданого будівельного паспорту виконані всупереч вимогам пункту 5.11 глави 5 розділу V Правил безпеки систем газопостачання, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 15.05.2015 № 285 та зареєстрованих Міністерством юстиції України 08.06.2015 року за № 674/27119.

Зокрема, згідно з пунктом 5.11 глави 5 розділу V Правил безпеки систем газопостачання, установку водонагрівачів, опалювальних котлів та опалювальних апаратів з відводом продуктів згоряння в димохід або крізь зовнішні стіни будинку слід передбачати в кухнях або у відособлених нежилых приміщеннях, які призначені для їхнього розміщення.

На вимогу територіального відділення від 18.10.2016 № 03.1-20/1128 ПАТ «Закарпатгаз» (лист від 06.10.2016 № zk9.2-ЛВ-3590-1016) повідомило, що ТОВ «ГАЗ-ДАР» не мало право приступати до робіт без повторного погодження проекту, оскільки, згідно пункту 3.3 Правил безпеки систем газопостачання України, затверджених наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 01.10.1997 року №254 та зареєстрованих Міністерством юстиції України 15.06.1998 року за № 318/2758,

проекти підлягають повторному погодженню, коли протягом 24 місяців не було розпочато будівництво систем газопостачання, а за необхідності - і коригуванню.

Крім того, ПАТ «Закарпатгаз» повідомило, що не вправі прийняти газові конвектори в експлуатацію, так як вони встановлені в житлових кімнатах, чим порушено вимоги пункту 5.11 глави 5 розділу V Правил безпеки систем газопостачання, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 15.05.2015 № 285 та зареєстрованих Міністерством юстиції України 08.06.2015 року за № 674/27119 (далі - Правил безпеки систем газопостачання).

ПАТ «Закарпатгаз» всупереч вимог Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», ДБН В.2.5-20-2001 «Газопостачання» та Правил безпеки систем газопостачання, безпідставно відмовило споживачу Ерделі М.Є. у прийнятті та введенні в експлуатацію газових конвекторів в житловому будинку.

Відповідно до частин 1 та 7 статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» технічні умови - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам, зокрема щодо водо-, тепло-, енерго- і газопостачання, каналізації, радіофікації, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод, телефонізації, телекомунікації, диспетчеризації, пожежної та техногенної безпеки.

Технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника. Зміни до технічних умов можуть вноситися тільки за згодою замовника.

Повторне погодження проекту діючими нормативно-правовими актами не передбачено, а Правила безпеки систем газопостачання України, затверджені наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 01.10.1997 року №254, на які ПАТ «Закарпатгаз» посилається у листі від 06.10.2016 № zk9.2-ЛВ-3590-1016, втратили чинність.

Згідно з пунктом 6.37 ДБН В.2.5-20-2001 «Газопостачання», опалювальні апарати конвекторного типу з герметичною камерою згоряння і відводом продуктів згоряння через зовнішню стіну будинку (за схемою, передбаченою заводом-виготовлювачем) можуть установлюватися в житлових і службових приміщеннях.

Теплова потужність конвекторів, що встановлюються у житлових приміщеннях не повинна перевищувати 7,5 кВт.

Слід зазначити, що ДБН В.2.5-20-2001 «Газопостачання» поширюються на проектування, будівництво нових, розширення, реконструкцію, технічне переоснащення (далі - будівництво) і експлуатацію систем газопостачання для забезпечення споживачів природними горючими газами нафтових, газових і газоконденсатних родовищ (далі - газами) і газоповітряними сумішами на їх основі із надлишковим тиском не більше 1,2 МПа, а також зрідженими вуглеводневими газами (далі - ЗВГ) із надлишковим тиском не більше 1,6 МПа.

Вимоги цих норм є обов'язковими для організацій і установ, юридичних та фізичних осіб, що здійснюють проектування, будівництво та експлуатацію систем газопостачання незалежно від форм власності і підпорядкування.

Разом з тим, пунктом 5.11 Правил безпеки систем газопостачання не встановлено вимоги до потужності опалювального обладнання, яке встановлюється в житлових кімнатах.

Враховуючи, що технічні умови та проектна документація на встановлення газових конвекторів у житловому будинку видані та погоджені ПАТ «Закарпатгаз», підстав для відмови споживачу Ерделі М.Є. у прийнятті та введенні їх в експлуатацію, у Товариства не було.

Зазначене також підтверджується листом Управління Держпраці у Закарпатській області від 15.11.2016 №07-06/2986.

Таким чином, дії публічного акціонерного товариства по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» щодо безпідставної відмови споживачу Ерделі М.Є. у прийнятті та введенні в експлуатацію газових конвекторів в житловому будинку, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у

вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом вчинення дій, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

В ході розгляду заяви до територіального відділення надійшов лист ПАТ «Закарпатгаз» від 11.11.2016 № zk10.2-ЛВ-3743-1116 про те, що в житловому будинку за адресою вул. Тичини, 11, с. Розівка Ужгородського р-ну в мережу було ввімкнено газоспоживаюче обладнання – газові конвектори в кількості 4 шт., що підтверджується актом від 11.11.2016 року на пуск газу.

На підставі викладеного та керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» абзацом 7 пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001. №32-р., зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482, з метою запобігання порушень законодавства про захист економічної конкуренції адміністративна колегія територіального відділення,

р е к о м е н д у є :

1. Публічному акціонерному товариству по газопостачанню та газифікації «Закарпатгаз» вжити заходи по недопущенню дій, що можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

2. Про результати розгляду рекомендацій повідомити територіальне відділення у десятиденний строк з дня їх отримання.

Відповідно до частини 2 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи посадовими особами, яким вони надані.

Згідно з частиною 3 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова колегії _____

П. Калинич